

Aika 04.09.2024 klo 16:30 -

Paikka Toivakkatalolla

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 32	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 33	Eesityslistan hyväksyminen	4
§ 34	Pöytäkirjan tarkastustapa	5
§ 35	Poikkeamispäätös 850-2024-42	6
§ 36	Hallintosäännön päivittäminen	10
§ 37	Rakennusvalvonnan maksujen kampanja-alennus omakotitalon rakentajalle Raksarahan voimassaolon aikana	12
§ 38	Toivakan kunnan rakennusjärjestyksen uudistaminen	15
§ 39	Toivakan kunnan toiminnan ja talouden kehys vuodelle 2025 ja talousarvion laadintaohjeet	20
§ 40	LuYmjaosto Viranhaltijapäätökset	23
§ 41	Muut asiat	24

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Ikonen Erkki Sirenius Seppo Vanhatalo Jouko Heikura Rauni	puheenjohtaja varapuheenjohtaja jäsen jäsen	
Poissa	Lamberg Irja Hakkarainen Heidi Touko Aalto Touko Marika Masalin-Weijo		
Muu	Lämsä Jari Siltala Minna Salonen Risto	kuntaympäristöjohtaja pöytäkirjanpitäjä esittelijä	

Allekirjoitukset

Erkki Ikonen
puheenjohtaja

Minna Siltala
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

32 - 41

Pöytäkirjan tarkastus

Toivakka

Jouko Vanhatalo
pöytäkirjantarkastaja

Rauni Heikura
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen osoitteessa www.toivakka.fi

---

Pöytäkirja on tarkastettu sähköisesti ja allekirjoitusmerkinnät ovat pöytäkirjan viimeisellä sivulla.

Lupa- ja ympäristöjaosto

§ 32

04.09.2024

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

LuYmjaos 04.09.2024 § 32

Toivakan kunnan hallintosäännön 135 § mukaan, avattuaan kokouksen, puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Päätösehdotus

Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Päätös

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Lupa- ja ympäristöjaosto

§ 33

04.09.2024

Esityslistan hyväksyminen

LuYmjaos 04.09.2024 § 33

Toivakan kunnan hallintosäännön 137 §:n mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä. Toivakan kunnan hallintosäännön 138 §:n mukaan toimitella voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistö päätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Päätösehdotus

Lupa- ja ympäristöjaosto hyväksyy kokouksen esityslistan.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lupa- ja ympäristöjaosto

§ 34

04.09.2024

Pöytäkirjan tarkastustapa

LuYmjaos 04.09.2024 § 34

Toivakan kunnan hallintosäännön 147 §:n mukaan pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa toimielimen puheenjohtaja. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan.

Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä.

Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Päätösehdotus

Pöytäkirjan tarkastusvuorossa ovat Jouko Vanhatalo ja Irja Lamberg. Pöytäkirja tarkastetaan välittömästi kokouksen jälkeen tai sähköisesti allekirjoituspalvelussa viimeistään 5.9.2024 ja julkaistaan nähtäville yleisessä tietoverkossa 5.9.2024.

Päätös

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Jouko Vanhatalo ja Rauni Heikura.

Lupa- ja ympäristöjaosto

§ 35

04.09.2024

Poikkeamispäätös 850-2024-42

LuYmjaos 04.09.2024 § 35

142/10.03.00/2024

Valmistelija

rakennustarkastaja Risto Salonen, p. 040 358 0013 ja palvelusuunnittelija Minna Siltala, p. 040 683 4600

Rakennuspaikka ja rakentamistoimenpide Kiinteistö **Lintula 850-405-4-364** (AO, 5115 m²) sijaitsee Toivakan kunnassa, Nisulan kylässä, Päijänteen rannalla.

Markus Jormakka hake poikkeamislupaa AO -rakennuspaikan kaavanmukaisesta etäisyysvaatimuksesta poikkeamiseksi. Rakennusten etäisyys keskivedenkorkeuden määrittämästä rantaviivasta tulee olla vähintään 30 m. Olemassa olevan vapaa-ajan asuinrakennuksen laajennus on suunniteltu alle 20 metrin etäisyydelle rantaviivasta.

Rakennuspaikan nykyinen rakennuskanta kunnan rakennusrekisterissäAO-rakennuspaikalla on vapaa-ajan asuinrakennus (42 m²), saunarakennus (8 m²) sekä talousrakennukset (13 ja 19 m²).**Kaavatilanne ja kaavamerkinnän selitys**

Alueella on Toivakan läntisen alueen rantaosayleiskaava, osa-alue 1, Nisulan kylän osayleiskaava, Toivakan kunnanvaltuuston hyväksymä 9.8.2021 § 71, voimaantulo 4.5.2022.

AO -määräys:

Erillispientalovaltainen alue

Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa yhden asuinrakennuksen tai loma-asunnon sekä tarvittavia talous-, varasto-, huolto- tms. rakennuksia.

Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa siten, että tehokkuusluku $e = 0,1$ ei ylity, kuitenkin yhden rakennuspaikan yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 350 m². Tehokkuusluku tarkoittaa kerrosalan suhdetta tontin tai rakennuspaikan pinta-alaan.Rakennusten etäisyys keskivedenkorkeuden määrittämästä rantaviivasta tulee olla vähintään 30 m. Erillinen, kerrosalaltaan enintään 25m² suuruinen saunarakennus voidaan kuitenkin sijoittaa vähintään 15 m:n etäisyydelle rantaviivasta, ei kuitenkaan rantavyöhykkeen avoimiin osiin. Jos AO -alue ei rajaudu rantaviivaan, rakennukset on sijoitettava AO-rajauksen määräämälle etäisyydelle rantaviivasta.**Suunnittelumääräykset:**

Rakennusluvan voi myöntää rantaosayleiskaavan mukaisesti loma-asuntojen alueille (RA), erillispientalovaltaisille asuntoalueille (AO), maatilojen talouskeskusten alueille (AM), matkailupalvelujen alueille (RM-1) sekä saunojen rakennusaloille (sa) ilman hyväksyttyä ranta-asemakaavaa tai poikkeamispäätöstä (MRL 72 §).

Rantaosayleiskaavan mukaisilla rakentamisalueilla rakennusten sijoittamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota riittävän suojapuuston jäämiseen rakennusten ja rantaviivan väliin. Rakennuspaikat tulee säilyttää mahdollisimman luonnonmukaisina, voimakasta maanmuokkaamista esim. pengertämistä on vältettävä. Rakennusten julkisivu- ja katemateriaalien tulee olla väritykseltään maisemaan sopivia, kirkkaita tai heijastavia pintoja on vältettävä.

Maisemallisesti merkittävien rantametsien käsittelyssä on noudatettava erityistä harkintaa.

Rakennuksen alimman lattiatason tulee olla vähintään 1,5 metriä keskivedenkorkeutta ylempänä, mutta mikäli vesistön yläveden korkeus on tiedossa noudatetaan rakennusjärjestyksen määräyksiä.

Vesihuoltoverkoston ulkopuolisten rakennuspaikkojen jätevesien käsittely tulee järjestää kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön (kaavan voimaantulon ajankohtana valtioneuvoston asetus 157/2017) sekä kunnan määräysten mukaisesti.

Pääsytiät rakennuspaikoille tulee järjestää ensisijaisesti olemassa olevien kulkuyhteyksien kautta.

Hankkeen poikkeamiset

Rakennuksen laajentaminen taakse päin ei onnistu, koska raja kulkee niin lähellä rakennusta. Myös porakaivo on nykyisen rakennuksen takana. Ainoa suunta, on piirrustuksessa esitetty suunta. Tuo kolmenkymmenen metrin raja vesialueeseen ei ole fyysisesti mahdollinen.

Hankkeen perustelut

Rakennuspaikka ei näy esim Rutalahdelle, joten se ei aiheuta maisemallista haittaa. Viemäri suunnitelman mukaisesti tehtynä, ei muitakaan haittoja ole.

Toimivalta

Toivakan kunta

Toivakan kunnan hallintosäntö (1.3.2023 alkaen) 28 § lupa- ja ympäristöjaoston tehtävät ja toimivalta, hallintosäännön liitteenä oleva taulukko: maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) 171 § poikkeamistoimivalta ja poikkeamisen edellytykset

Lausunnot ja naapurien kuulemiset

Hakija on kuullut naapurikiinteistöjen 850-404-1-260 ja 850-404-1-340 omistajia eikä naapurit vastusta hanketta.

Katselmus

Lupa- ja ympäristöjaosto on suorittanut katselmuksen rakennuspaikalla 14.8.2024, josta erillinen muistio.

Hakemus liitteineen oheismateriaalina.

Lupa- ja ympäristöjaosto

§ 35

04.09.2024

Esittelijä

Päätösehdotus

Lupa- ja ympäristöjaosto päättää käydä keskustelun, minkä jälkeen päätösehdotus annetaan.

Perustelut

Alueella on Toivakan läntisen alueen rantaosayleiskaava, osa-alue 1, Nisulan kylän osayleiskaava, Toivakan kunnanvaltuuston hyväksymä 9.8.2021 § 71, voimaantulo 4.5.2022.

Hankkeessa on kyse MRL 171 §:n mukainen poikkeaminen 41 §:n mukaisista yleiskaavamääräyksistä, kun poiketaan voimassa olevan rantaosayleiskaavasta rakennuspaikan vähimmäisetäisyydestä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 171 § Poikkeamisvalta ja poikkeamisen edellytykset:

Kunta voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää poikkeamisen tässä laissa säädetystä tai sen nojalla annetusta rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevasta säännöksestä, määräyksestä, kiellosta tai muusta rajoituksesta.

Poikkeamista ei kuitenkaan saa myöntää, jos se:

- 1) aiheuttaa haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle;
- 2) vaikeuttaa luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista;
- 3) vaikeuttaa rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista; tai
- 4) johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Lupa- ja ympäristöjaosto on käyttänyt päätöksessään tarkoituksenmukaisuusharkintaa.

Sovelletut oikeusohjeet:

Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999 §:t 171, 173, 174, 190, 193
Maankäyttö- ja rakennusasetus 895/1999 §:t 85, 86, 88

Toivakan kunnan rakennusjärjestys ja rakennusvalvontaviranomaisen maksutaksa

Päätöksen voimassaolo ja jatkotoimenpiteet

Poikkeamislupa on voimassa yhden vuoden päätöksenantopäivästä lukien. Ennen rakennustoimenpiteeseen ryhtymistä on säädetyssä järjestyksessä haettava poikkeamispäätöstä vastaava rakennuslupa.

Maksut

Poikkeamispäätöksestä peritään rakennusvalvontamaksutaksan 11 §:n kohdan 11.2 mukainen maksu 375 €.

Päätös annetaan julkipanon jälkeen 9.9.2024.

Lupa- ja ympäristöjaosto

§ 35

04.09.2024

Viimeinen muutoksenhakupäivä 16.10.2024
Päätös on lainvoimainen 17.10.2024

Päätös

Rakennustarkastajan kokouksessa tekemä päätösehdotus:

Lupa- ja ympäristöjaosto ei myönnä haettua poikkeamista.

Perustelut:

Poikkeaminen ei ole vähäinen ja hakemukseen suostuminen aiheuttaisi haittaa kaavan toteuttamiselle.

Hakemuksen perusteluissa ei ole esitetty sellaisia maankäytöllisiä seikkoja tai erityisiä syitä, joiden perusteella poikkeaminen tulisi myöntää.

Rakennustarkastajan tekemä päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Toimenpiteet:

Ote päätöksestä hakijalle

Jäljennös päätöksestä Keski-Suomen ELY-keskukselle ja Toivakan kunnanhallitukselle

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen (MRL 193 §). Valituskirjelmä liitteineen toimitetaan Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Lupa- ja ympäristöjaosto

§ 36

04.09.2024

Hallintosäännön päivittäminen

LuYmjaos 04.09.2024 § 36

9/00.01.01/2023

Valmistelija

palvelusuunnittelija Minna Siltala, p. 040 683 4600

Kuntaliitto on informoinut rakentamislain voimaantulon yhteydessä kunnissa tarpeellisista muutoksista, lainsäädännön toimeenpanoon liittyen.

Rakentamislaki ja rakennusvalvonnan -opas julkaistiin marraskuussa 2023. Opas on ensimmäinen rakentamislain tulkintaopas, minkä on tarkoitus auttaa kuntien rakennusvalvontoja jäsentämään rakentamislain tuomia vaikutuksia rakennusvalvontatyöhön.

Oppaassa sivulla 116 kerrotaan seuraavasti:

Rakentamislaki ei tuonut periaatteellista muutosta rakennusvalvontaan lakisääteisenä kunnallisena toimintona. Kunnan rakennusvalvontaviranomaista voidaan kutsua millä nimellä tahansa. Mikä tahansa monijäseninen toimielin, tai toimielimen jaosto, kunnanhallitusta lukuun ottamatta, voidaan kunnan hallintosäännössä määrätä kunnan rakennusvalvontaviranomaiseksi (RakL 99 §). Kuntalain 84 §:n säännös sidonnaisuuksien ilmoittamisesta koskee alueidenkäyttölaissa ja rakentamislaisissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jäseniä.

Toimivallan siirtoon sovelletaan kuntalakia. Kuntalain 8 luvussa säädetään kuntien yhteistoiminnasta ja viranomaisen toimivallan siirrosta osana kuntien yhteistoimintaa. Hallintopakkoa koskevaa asiaa ei saa siirtää viranhaltijan ratkaistavaksi.

Oppaan lopussa sivulla 139:

Muutokset näyttäytyvät kuntien rakennusvalvontojen ja rakennustarkastajien jokapäiväisessä työssä. Kuntien rakennusjärjestykset pitää uudistaa. Samoin kuntien hallintosäännöt ja rakennusvalvontataksat pitää päivittää.

Hallintosääntö ja delegointipäätökset on uusittava. Rakentamisluvan myöntää jatkossa kunnan rakennusvalvontaviranomainen, mutta muiden lupapäätösten (sijoittamislupa, maisematyölupa, purkulupa) päätöksentekijänä on kunta. Kunnan on ratkaistava, kenelle päätösvalta määrätään.

Rakentamislakiin liittyvä 2. yleiskirje (10/2023) ja sen liitteeseen on koottu rakentamislain toimivaltasäännökset helpottamaan hallintosäännön uudistamista (oheismateriaalina).

Esittelijä

Päätösehdotus

Lupa- ja ympäristöjaosto merkitsee tiedokseen hallintosäännön vaatimat muutokset. Kuntaympäristölautakunnan tehtävänä on järjestää lupa- ja

Lupa- ja ympäristöjaosto

§ 36

04.09.2024

viranomaispalvelut ja kyseessä olevat muutokset tulee ottaa hallintosäännön päivityksen valmistelussa huomioon.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Kuntaympäristölautakunta
Lupa- ja ympäristöjaosto

§ 56
§ 37

21.08.2024
04.09.2024

Rakennusvalvonnan maksujen kampanja-alennus omakotitalon rakentajalle Raksarahan voimassaolon aikana

Kuymltk 21.08.2024 § 56

Valmistelija

kuntaympäristöjohtaja Jari Lämsä, p. 040 630 4035 ja palvelusuunnittelija Minna Siltala, p. 040 683 4600

Rakentajan raksaraha

Toivakan kunta edistää rakentamista sekä helpottaa uusien asukkaiden ja yritysten sijoittumista kuntaan Rakentajan raksarahalla. Kun Toivakan kunnan alueelle rakennetaan joko asuinrakennus tai yrityksen toimitilat uudisrakennuksena, niin rakentaja voi saada jopa 15.000 € raksarahan. Rakentajan raksaraha maksetaan siinä vaiheessa, kun uudisrakennus on hyväksytysti rakennusvalvonnassa lopputarkastettu. Rakentajan raksarahan määrä riippuu uudisrakennuksen koosta seuraavasti.

Omakotitalon rakentajalle Rakentajan raksarahaa maksetaan 5000 €, mutta tuki pienenee 50 %:lla mikäli omakotitalon kerrosala on alle 80 k-m².

Tämän lisäksi omakotirakentajalle luovutetaan käyttöön kuomullinen kevytperäkärri (arvoltaan noin 1800 €), jonka rakentaja saa hallintaansa rakennuslupan saatua lainvoiman. Peräkärriin saa omistukseensa uudisrakennuksen lopputarkastuksen yhteydessä. Peräkärriin luovutusehtona on, että omakotirakentaja sallii Toivakan kunnan suorittaa kuntamainontaa kuomukärriyssä kahden vuoden ajan. Kunta vastaa peräkärriin vakuuttamisesta siihen asti, kunnes omistusoikeus siirtyy.

Rakentajan raksaraha on voimassa määräajan 1.6.2024 – 31.5.2027.

Rakentajan raksarahan voimassaoloaika ei tarkoita valmistumisaikaa, vaan rakennuslupa tulee olla myönnettynä 31.5.2027 mennessä. Rakentajan raksarahaan on oikeutettu, kunhan uudisrakennuksen lopputarkastus on hyväksytysti tehtynä 5 vuoden kuluessa rakennuslupan saamisesta.

Rakentajan raksaraha on veronalaista tuloa. Jos kysymyksessä on yritys, niin yritys ilmoittaa tulon elinkeinotoiminnan tulona veroilmoituksessaan.

Päätöksen Rakentajan raksarahan myöntämisestä tekee kunnanjohtaja tai hänen poissa ollessaan hallintosäännön mukainen viranhaltija.

Rakennusvalvonnan maksujen alennus omakotirakentajalle

Toivakan kunta haluaa huomioida uusien omakotitalojen rakentajia 50 %:n kampanja-alennuksella rakennusvalvonnan lupamaksuissa Rakentajan raksarahan voimassaolon aikana (31.5.2027 saakka).

Esimerkki:

Rakentamisen lupamaksut (taksa 1.1.2022 alkaen)

Omakotitalo, 150 m²

Kuntaympäristölautakunta § 56 21.08.2024
Lupa- ja ympäristöjaosto § 37 04.09.2024

- perusmaksu 300,00 € / rakennus
- lisäksi rakennuksen kokonaisalan mukaan
- 4,00 €/m² = 150 * 4,00 = 600,00 €, yhteensä 900,00 €

Talousrakennus (autotalli 50 m²)

- rakennuksen kokonaisalan mukaan 3,50 €/m² = 50 * 3,50 = 175,00

Asemakaava-alueella rakennuksen paikan merkitseminen

- omakotitalon 300,00
- talousrakennuksen 225,00 yhteensä 525,00 €

Naapurin kuuleminen kunnan toimesta, 50,00 €/naapuri

- asemakaava-alueella keskimäärin kaksi naapuria, 2 * 50,00 € = 100,00

Yhteensä edellä mainitut maksut 1700,00 €

Kampanja-alennus 50 % - 850,00 €

Rakentaja maksaa 850,00 €

Kampanja-alennus koskee vain uuden omakotitalon ja siihen liittyvien talousrakennuksien tavanomaisia lupamaksuja. Taksan muutokset mahdollisia kampanja-aikana, alennusprosentti enintään 50 %.

Esittelijä Kuntaympäristöjohtaja Jari Lämsä

Päätösehdotus Kuntaympäristölautakunta päättää, että Raksaraha-kampanjan ajan 31.5.2027 saakka omakotitalojen rakennuslupamaksuihin myönnetään 50 %:n alennus.

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.

LuYmjaos 04.09.2024 § 37
148/02.09.00/2024

Valmistelija palvelusuunnittelija Minna Siltala, p. 040 683 4600

Raksaraha-kampanjan ajan (31.5.2027) saakka omakotitalojen rakennuslupamaksuihin päätettiin myöntää 50 %:n alennus. Kampanja-alennus koskee vain uuden omakotitalon ja siihen liittyvien talousrakennuksien tavanomaisia lupamaksuja. Taksan muutokset ovat mahdollisia kampanja-aikana, mutta alennusprosentti enintään 50 %.

Rakentamislain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2025 alusta lukien ja taksatarkastelu tulee tehdä kokonaisuudessaan kaikista asiakkaalta laskutettavista rakennusvalvonnan tehtävistä.

Esittelijä Kuntaympäristöjohtaja Jari Lämsä

Kuntaympäristölautakunta	§ 56	21.08.2024
Lupa- ja ympäristöjaosto	§ 37	04.09.2024

Päätösehdotus

Lupa- ja ympäristöjaosto

1. merkitsee tiedokseen kuntaympäristölautakunnan päätöksen 21.8.2024 § 56
2. päättää käynnistää asiakasmaksujen päivityksen niin, että siinä hyödynnetään Kuntaliiton päivittyvää taksaohjetta ja uudet maksut tulisivat voimaan vuoden 2025 alkupuolella.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Ympäristölautakunta	§ 26	20.04.2022
Lupa- ja ympäristöjaosto	§ 19	19.03.2024
Kunnanhallitus	§ 56	25.03.2024
Lupa- ja ympäristöjaosto	§ 38	04.09.2024

Toivakan kunnan rakennusjärjestyksen uudistaminen

Ympltk 20.04.2022 § 26

Valmistelija

rakennustarkastaja-ympäristösihteeri Jari Vuopio, p. 040 660 5388 ja toimistosihteeri Minna Siltala, p. 040 683 4600

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus etenee. Hallitus on sopinut asioista, jotka maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksesta toteutetaan. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle alkusyksystä, ja laki tulisi voimaan 1.1.2024. Esitys käsittää esityksen uudeksi rakentamislainsiksi RakL sekä maankäyttö- ja rakennuslain muutoksesta, jolla nykyiset rakentamisen pykälät kumottaisiin ja lakiin lisättäisiin säännökset alueidenkäytön digitaalisuudesta. Lakiehdotus julkaistaan perjantaina 8.4.2022.

Rakentamislain (RakL) muutos lupajärjestelmään.

Rakentamislainsissa rakennuslupa, toimenpidelupa ja toimenpideilmoitus sulautuisivat yhdeksi lupamuodoksi, rakentamisluvaksi.

Rakentamislupamenettelyssä harkittaisiin samalla kertaa toteutuvatko sekä rakennuksen sijoittamisen että toteuttamisen edellytykset.

Rakennushankkeeseen ryhtyvä voisi halutessaan pyytää kuntaa arvioimaan sijoittamisen edellytykset erillisellä päätöksellä, sijoittamisluvalla.

Rakentamislainsissa lupakynnystä nostettaisiin. Lupaa edellyttäisi:

- 1) asuinrakennus;
- 2) kooltaan vähintään 30 neliometriä tai 120 kuutiometriä oleva rakennus;
- 3) kooltaan vähintään 50 neliometriä oleva katos;
- 4) yleisörakennelma, jota voi käyttää yhtä aikaa vähintään viisi luonnollista henkilöä;
- 5) vähintään 30 metriä korkea masto tai piippu;
- 6) vähintään 2 neliometriä oleva valaistu mainoslaite;
- 7) energiakaivo;
- 8) erityistä toimintaa varten rakennettava alue, josta aiheutuu vaikutuksia sitä ympäröivien alueiden käytölle.

• Muiden kuin edellä mainittujen rakennushankkeiden osalta kunta voi rakennusjärjestyksessä määrätä, ettei lupaa tarvita, jos hanke on vähäinen.

Rakentamislupaa tarvittaisiin muissa tapauksissa, kun rakentamisella on vähäistä merkittävämpää vaikutusta alueiden käytölle, kaupunkikuvalle, maisemaan, kulttuuriympäristöön tai ympäristönäkökohtiin, rakentaminen edellyttää viranomaisvalvontaa olennaisten teknisten vaatimusten toteutumisen varmistamiseksi taikka rakennusvalvonnan on tarpeen valvoa rakennuskohteen rakentamista yleisen edun kannalta.

Ympäristölautakunta	§ 26	20.04.2022
Lupa- ja ympäristöjaosto	§ 19	19.03.2024
Kunnanhallitus	§ 56	25.03.2024
Lupa- ja ympäristöjaosto	§ 38	04.09.2024

Kunta voisi määrätä rakennusjärjestyksellään, ettei näille edellä mainituille rakennushankkeille tarvita lupaa, jos ne ovat vähäisiä.

Kaiken rakentamisen olisi myös jatkossa noudatettava kaavassa osoitettua rakennusoikeutta, rakentamismääräyksiä sekä rantarakentamisen säännöksiä.

Jatkossa kaavan ja rakennusjärjestyksen mukaisen alle 30 neliömetrin saunan voisi rakentaa ilman rakentamislupaa. Ranta-alueella pihapiirin ulkopuolelle sijoittuva alle 30m² saunarakennus edellyttäisi edelleen ranta-alueen poikkeamislupaa. Kooltaan alle 30m² rakennuksien tietojen toimittaminen verottajalle jäisi kiinteistön haltijoiden tehtäväksi.

Sijoittamisen edellytykset suunnittelutarvealueella ei edellyttäisi erikseen suunnittelutarveratkaisua, vaan sijoittamisen edellytykset ratkaistaan osana rakentamislupaa. Hanke ei saisi olennaisesti vaikeuttaa kunnan kaavoituskatsauksen mukaista yleis- tai asemakaavan laatimista.

Haja-asutusalueella sijoittamisen edellytyksenä olisi rakennuspaikan vähimmäiskoko 1 000 m². Kunta voisi rakennusjärjestyksellään määrätä suuremmasta rakennuspaikan koosta. Rakentamisen tulisi olla sopivaa maisemalliselta kannalta eikä se saisi vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista.

Edellä olevat tiedot perustuvat ministeriön tiedotteeseen <https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/maankaytto-ja-rakennuslain-uudistuksen-jatkosta-linjaus-uusi-rakentamislaki-seka-alueidenkayton-digitaalisuus-eduskuntaan-syksylla-ja-RTY-paivilla-kuultuun-ministeriön-esitykseen>.

Voimassa oleva maankäyttö- ja rakennuslaki (1999/132) 14 §:

Kunnassa tulee olla rakennusjärjestys. Rakennusjärjestyksen määräykset voivat olla erilaisia kunnan eri alueilla.

Toivakan kunnan voimassa oleva rakennusjärjestys on tullut voimaan 7.6.2018 alkaen.

Voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä on käsitteitä, joiden merkitystä tulee täsmentää ja selkeyttää sekä lainsäädännön muutosten tuomia velvoitteita rakennusvalvonnalle, joita on hyvä huomioida myös rakennusjärjestyksessä.

Rakennusjärjestyksen uudistamisen käynnistäminen nähdään ajankohtaiseksi jo tässä vaiheessa, jotta saadaan kunnan jäsenten näkemyksiä kerättyä laajasti ja kattavasti ennen varsinaista rakennusjärjestysehdotusta. Oheismateriaalina on Toivakan kunnan rakennusjärjestyksen päivittämisen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), mikä asetetaan nähtäville vähintään 30 vuorokauden ajaksi.

Ympäristölautakunta	§ 26	20.04.2022
Lupa- ja ympäristöjaosto	§ 19	19.03.2024
Kunnanhallitus	§ 56	25.03.2024
Lupa- ja ympäristöjaosto	§ 38	04.09.2024

Esittelijä Rakennustarkastaja-ympäristösihteeri Jari Vuopio

Päätösehdotus Ympäristölautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle, että se käynnistää rakennusjärjestyksen uusimisen ja asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman yleisesti nähtäville vähintään 30 vuorokauden ajaksi.

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.

LuYmjaos 19.03.2024 § 19

Valmistelija palvelusuunnittelija Minna Siltala, puh. 040 683 4600

Kunnanhallitus asetti päätöksellään 25.4.2022 § 102 rakennusjärjestyksen uusimisen ja siihen liittyvän osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville.

Nähtävillä olon jälkeen julkaistiin hallituksen esitys eduskunnalle rakentamislainsäädännön laaja uudistus kannattaa huomioida rakennusjärjestyksen uudistamisessa, joten rakennusjärjestyksen uudistamista päätettiin lykätä.

Kuntaliitto on julkaissut vuonna 2023 kolme rakentamislain sisällön avaavia yleiskirjeitä. Kolmannessa yleiskirjeessä todettiin, että rakennusjärjestyksen uusiminen on tarpeen erityisesti lupajärjestelmään liittyvien muutosten vuoksi. Lisäksi todettiin, että Kuntaliitto tulee laatimaan yhdessä kuntien kanssa uutta rakennusjärjestystä. Ohjeistuksen laadinta on käynnistynyt syksyllä 2023 ja yhtenäisen ohjeen on tarkoitus tulla kuntien käyttöön kevätkaudella 2024.

Koska rakennusjärjestyksen uudistaminen on ollut seisahtuneissa edellä kuvatuista syistä jo kahden vuoden ajan, Toivakan kunnan rakennusjärjestyksen uudistamistyö käynnistetään uudelleen.

Oheismateriaalina on Toivakan kunnan rakennusjärjestyksen uudistamisen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), mikä asetetaan nähtäville vähintään 30 vuorokauden ajaksi.

Esittelijä Kuntaympäristöjohtaja Jari Lämsä

Päätösehdotus Lupa- ja ympäristöjaosto päättää esittää kunnanhallitukselle, että se asettaa rakennusjärjestyksen uudistamisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman yleisesti nähtäville vähintään 30 vuorokauden ajaksi.

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.

Ympäristölautakunta	§ 26	20.04.2022
Lupa- ja ympäristöjaosto	§ 19	19.03.2024
Kunnanhallitus	§ 56	25.03.2024
Lupa- ja ympäristöjaosto	§ 38	04.09.2024

Kh 25.03.2024 § 56

Valmistelija palvelusuunnittelija Minna Siltala, puh. 040 683 4600

Esittelijä vt kunnanjohtaja Touko Aalto

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää käynnistää rakennusjärjestyksen uusimisen ja asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman yleisesti nähtäville vähintään 30 vuorokauden ajaksi.

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.

LuYmjaos 04.09.2024 § 38
14/10.03.01/2022

Valmistelija palvelusuunnittelija Minna Siltala, p. 040 683 4600

Kuntaliitto on 21.8.2024 lähettänyt oheismateriaalina olevan päivitetyn mallirakennusjärjestysluonnoksen kuntien käyttöön. Rakentamislain ”korjaussarja” käsitellään suunnitelmien mukaisesti eduskunnassa 19.9.2024. Käsittelyssä voi tulla vielä muutoksia, jotka vaikuttavat rakennusjärjestyksen laadintaan.

Mallirakennusjärjestysluonnoksen 2 § Rakennustapaohjeet:
Rakentamisen ohjaamiseksi kunta voi antaa alueellisia tai koko kuntaa koskevia rakentamistapaohjeita. Ohjeiden on edistettävä alueen ominaispiirteisiin ja paikallisiin erityisolosuhteisiin sopivaa ja kestävää rakentamista.

Aikaisemman rakennusjärjestyksen nojalla hyväksytyt rakentamistapamääräykset ovat voimassa tämän rakennusjärjestyksen mukaisina rakentamistapaohjeina.

Luvanvaraisuudesta vapautetuille rakennuksille voidaan antaa rakennusjärjestyksessä määräyksiä esimerkiksi koosta ja ympäristöön sopivuudesta. Rakennusjärjestyksellä voidaan ratkaista edellyttäkö esimerkiksi jätevesijärjestelmän, laiturin, aallonmurtajan tai aidan rakentaminen taikka ilmalämpöpumpun, aurinkokeräimen tai aurinkopaneelin sijoittaminen rakentamislupaa.

Uuden rakentamislain mukaan rakennusjärjestykset tulee uusien siten, että ne ovat voimassa viimeistään 1.1.2027 (RakL 28 §). Käytännössä

Ympäristölautakunta	§ 26	20.04.2022
Lupa- ja ympäristöjaosto	§ 19	19.03.2024
Kunnanhallitus	§ 56	25.03.2024
Lupa- ja ympäristöjaosto	§ 38	04.09.2024

kuitenkin rakennusjärjestyksen on oltava valmis jo uuden lain voimaan tullessa 1.1.2025.

Rakennusjärjestyksen hyväksyy kunnanvaltuusto.

Mallirakennusjärjestysluonnosta hyödyntäen on oheismateriaalina Toivakan rakennusjärjestys, LUONNOS, versio 1, mitä lähdetään muokkaamaan Toivakan kuntaan soveltuvaksi.

Esittelijä Kuntaympäristöjohtaja Jari Lämsä

Päätösehdotus Lupa- ja ympäristöjaosto päättää, että

- 1) uuden rakennusjärjestyksen valmisteluun nimetään työryhmä, joka syys-lokakuun 2024 aikana valmistelee uutta rakennusjärjestystä;
- 2) kuntalaisten osallistumismahdollisuus rakennusjärjestyksen aktiiviseen päivitykseen järjestetään kotisivujen ja somen kautta;
- 3) uuden rakennusjärjestyksen hyväksymiskäsittely on kunnanvaltuustossa joulukuussa 2024 ja uusi rakennusjärjestys asetetaan voimaan 1.1.2025 alkaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Päätös Lupa- ja ympäristöjaosto päätti

- 1) nimetä työryhmän myöhemmin, kun rakentamislain muutokset ovat varmistuneet
- 2) hyväksyä päätösehdotuksen kohdan 2 yksimielisesti
- 3) että uuden rakennusjärjestyksen hyväksymiskäsittely on valtuustossa nykyisen valtuustokauden aikana.

Kunnanhallitus
Lupa- ja ympäristöjaosto

§ 119
§ 39

19.08.2024
04.09.2024

Toivakan kunnan toiminnan ja talouden kehys vuodelle 2025 ja talousarvion laadintaohjeet

Kh 19.08.2024 § 119

Valmistelija

Touko Aalto, vt. kunnanjohtaja, 040 516 9332
Henna Breilin, talous- ja hallintosuunnittelija, 040 5908 235

Talousarviokehyksessä määritellään tulevan vuoden talousarvion reunaehdot ja annetaan talousarvion laadintaohjeet toimielimille. Talousarviokehys perustuu verottajan ja kuntaliiton arvioon verotulojen ja valtionosuuksien kehityksestä sekä arvioon kunnan toimintatulojen ja toimintamenojen kehityksestä vuodelle 2025.

Kuntalain 110 § mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määrääjässä tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Talousarvioraami on laadittu siten, että se huomioi yleisen talouskehityksen ja välttämättömät toiminnalliset muutokset.

Kunnanhallitus
Lupa- ja ympäristöjaosto

§ 119
§ 39

19.08.2024
04.09.2024

Tuloslaskelma	TP 2023	M TA 2024	Ennuste 2024	RAAMI 2025	Muutos % TP 2023 vs raami 2025	Muutos M TA 2024 vs raami 2025
Myyntituotot	1 194 053	1 295 611	1 156 412	1 225 367		
Maksutuotot	88 842	103 100	82 000	86 500		
Tuet ja avustukset	288 587	124 000	163 500	150 000		
Muut toimintatuotot	434 485	663 400	325 431	436 610		
Toimintatuotot yhteensä	2 005 967	2 186 111	1 727 343	1 898 477	-4 %	-13 %
Henkilöstökulut	-5 040 243	-4 693 211	-4 672 382	5 076 873		
Palkat ja palkkiot		-3 884 842	-3 844 882	4 181 873		
Henkilösivukulut		-826 129	-100 500	1 622 800		
Palvelujen ostot	-2 054 464	-2 089 998	-2 007 490	2 191 000		
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-955 026	-809 830	-765 200	834 700		
Avustukset	-391 285	-365 000	-344 000	390 000		
Muut toimintakulut	-911 964	-194 800	-274 625	268 000		
Toimintakulut yhteensä	-9 352 982	-8 152 879	-8 063 697	8 760 573	-6 %	7 %
Toimintakate	-7 347 015	-5 966 768	-6 336 354	-6 862 096	-6 %	13 %
Kunnallisvero		4 067 000	4 067 000	4 401 000		
Kiinteistövero		895 000	820 000	902 000		
Yhteisövero		526 000	600 000	553 000		
Verotulot	5 324 788	5 488 000	5 487 000	5 856 000	9 %	6 %
Kunnan peruspalvelujen v.o.		1 544 404		1 739 672		
Verotuloihin perustuva v.o.		912 819		1 060 796		
OKM muut		-513 500		-513 500		
Verotulomenetysten kompensatio		415 272		248 777		
Valtionosuudet	2 743 927	2 358 995	2 363 995	2 535 745	-7,6 %	-0,7 %
Korkotuotot		1 000		2 000		
Muut rahoitustuotot		65 300		30 300		
Korkokulut		-250 000		-250 000		
Muut rahoituskulut		-21 800		-21 800		
Rahoitustuotot ja -kulut	2 808 884	-205 500	-181 500	-239 500		
Vuosikate	3 530 584	1 674 727	1 333 141	1 290 149	-36 %	-23 %
Poistot ja arvonalentumiset	-834 320	-818 005	-820 000	894 000		
Tilikauden tulos	2 696 265	856 722	513 141	396 149		
Poistoeron lisäys/vähennys	21 440	21 440	21 440	21 440		
Tilikauden yli-/alijäämä	2 717 709	878 166	534 581	417 589	-15 %	-47,5 %
Taseen kertynyt yli-/alijäämä 1 000 € (31.12.)	1 103	1 981	1 637	2 054		

Kunnanhallitus
Lupa- ja ympäristöjaosto

§ 119
§ 39

19.08.2024
04.09.2024

2025 raami	Tulot	Menot	Netto
Keskusvaalilautakunta	5 000	20 000	-15 000
Valtuusto		32 000	-32 000
Tarkltk		19 000	-19 000
Hallintopalvelut	2 000	1 154 600	-1 152 600
sivistys ja hyvinvointi	520 000	5 150 000	-4 630 000
Kuntaympäristö	1 371 477	2 384 973	-1 013 496
	1 898 477	8 760 573	-6 862 096

Esittelijä vt kunnanjohtaja Touko Aalto

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää hyväksyä talousarvion laadintaohjeen vuodelle 2025 ja antaa sen ohjeeksi lautakunnille talousarvion valmistelua varten.

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.

LuYmjaos 04.09.2024 § 39
146/02.02.00/2024

Valmistelija palvelusuunnittelija Minna Siltala, p. 040 683 4600

Esittelijä Kuntaympäristöjohtaja Jari Lämsä

Päätösehdotus Lupa- ja ympäristöjaosto merkitsee laadintaohjeen tiedokseen.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Lupa- ja ympäristöjaosto

§ 40

04.09.2024

LuYmjaosto Viranhaltijapäätökset

LuYmjaos 04.09.2024 § 40

Rakennustarkastajan tekemät lupapäätökset 12.6.2024 pidetyn lupa- ja ympäristöjaoston kokouksen jälkeen:

24.6.2024 julkipanolista 19.6.2024 tehdyistä päätöksistä:
rakennusluvut §:t 12, 32
toimenpideluvat §:t 33, 34
purkamisluvut §:t 31

1.8.2024 julkipanolista 31.7.2024 tehdyistä päätöksistä:
rakennusluvut §:t 35, 37, 39
toimenpideluvat §:t 40
purkamisluvut §:t 41
toimenpideilmoitukset §:t 38

30.8.2024 julkipanolista 27.8.2024 tehdyistä päätöksistä:
rakennusluvut §:t 44, 45, 48
toimenpideluvat §:t 46, 47

Päätösehdotus

Lupa- ja ympäristöjaosto päättää merkitä viranhaltijapäätökset tiedokseen.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Lupa- ja ympäristöjaosto

§ 41

04.09.2024

Muut asiat

LuYmjaos 04.09.2024 § 41

Lupa- ja ympäristöjaoston syyskauden 2024 kokoukset.

13.11.2024 klo 16.30 alkaen, Toivakkatalolla

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 32, § 33, § 34, § 36, § 37, § 38, § 39, § 40, § 41

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)

-vaaliviranomaisen päätöstä tai presidentinvaalin tuloksen vahvistamista (Vaalilaki 45 §, 66 §, 83 §, 100 §)

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 35

VALITUSOSOITUS

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Valitusviranomainen ja valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen**.

Valitusoikeus päätöksestä on:

- asianosaisella eli sillä, johon päätös on kohdistettu
- viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla
- sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa
- sillä, jonka asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa
- sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa
- kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa
- toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhdistyksellä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun tai kulttuuriarvojen suojelun edistäminen taikka elinympäristön laatuun muutoin vaikuttaminen
- viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin [tuomioistuinmaksulaisissa \(1455/2015\)](#) säädetään. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy [Tuomioistuinlaitoksen sivustolta](#).

Valitusaika

Valitus on jätettävä hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa päätöksen antopäivästä.

Valitusaikaa laskettaessa antopäivää ei lueta määräaikaan.

Päätöksen antopäivä on 31.1.2023.

Valitusaika päättyy 2.3.2023.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on **ilmoitettava**:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- 3) vaatimusten perustelut;
- 4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuimien valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on **liitettävä**:

- 1) valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- 2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valitus on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen **allekirjoitettava**. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksen toimittaminen

Valitus on valittajan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava valitusviranomaiselle virka-aikana ennen valitusajan päättymistä.

Valituksen voi toimittaa myös faksina tai sähköpostitse. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin ja sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus lähetetään aina lähettäjän omalla vastuulla.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 Hämeenlinna

Sähköpostiosoite: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Faksinumero: 029 564 2269

Puhelinnumero: 029 564 2200/vaihde

Virka-aika: klo 8.00 – 16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Toivakan kunnan kirjaamosta.

Postiosoite: Iltaruskontie 2, 41660 Toivakka

Sähköpostiosoite: kirjaamo@toivakka.fi

Puhelinnumero: 014 267 4000

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista torstaihin klo 9 - 15.

Asianosaiselle lähetettävään valitusosoitukseen merkitään lähettämispäivä:

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä, joka on lähetetty

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköpostilla, joka on lähetetty